

**EUROPEAN OPEN
SCIENCE CLOUD**

Evropski oblak otvorene nauke -
EOSC

NI4OS-Europe

Nacionalne inicijative za otvorenu nauku u Evropi

EVROPSKI OBLAK OTVORENE NAUKE

Ideja o evropskom oblaku otvorene nauke (EOSC - European Open Science Cloud) oblikovala se 2015. godine kao vizija Evropske komisije o krupnoj infrastrukturi za podršku i razvoj otvorene nauke i otvorenih inovacija u Evropi i šire.

Predviđeno je da će EOSC postati stvarnost 2020. godine i predstavljati evropsko virtualno okruženje za sve istraživače koji će skladištiti, upravljati, analizirati i ponovo koristiti podatke u istraživačke, inovacione i obrazovne svrhe.

Elementi uspjeha EOSC-a su: otvorenost, javno finansiranje i upravljanje, usmjerenost prema istraživačima, sveobuhvatnost, raznolikost i distribuiranost, interoperabilnost, servisna orijentisanost i socijalnost. Prema strateškom planu implementacije EOSC-a, cilj je „izgraditi potrebno povjerenje za široku primjenu među velikim brojem istraživačkih zajednica, tako da je od ključne važnosti da razvoj EOSC-a slijedi principe koji će podstaći njegovo korišćenje“.

UPRAVLJAČKA STRUKTURA

EOSC Upravni odbor

Svih 28 država članica i 10 pridruženih zemalja imaju delegate imenovane da:

- odobre listu članova Izvršnog odbora;
- odlučuju o strateškim usmjerenjima za EOSC (na osnovu savjeta Izvršnog odbora) i odobravaju godišnji plan rada;
- procijene napredak implementacije EOSC-a;
- osiguraju koordinaciju s relevantnim inicijativama država članica / Komisije;
- razmatraju nove aktivnosti za podršku EOSC-u, uključujući njegovu dugoročnu održivost.

EOSC Izvršni odbor

Ovo odbor čine 8 predstavnika panevropske istraživačke e-infrastrukture plus 3 nezavisna eksperta, koje je Evropska komisija (EK) imenovala da:

- Pruže podršku i savjetodavnu pomoć za razvoj strategije, implementaciju, monitoring i izvještavanje o progresu u implementaciji EOSC-a, kao što je utvrđeno u Radnom dokumentu za osoblje o mapi puta implementacije EOSC-a, a naročito u dijelu:
 - strateških planova implementacije i godišnjih radnih planova, te predlaganja mehanizama za nadzor i usmjeravanje implementacije strateških i godišnjih planova rada, kao i za praćenje i izvještavanje o napretku;
 - pravila za učešće u pružanju usluga i akcionom planu za interoperabilnost naučnih podataka radi operacionalizacije FAIR principa.
- Daju preporuke o odgovarajućim mehanizmima i mogućim formama upravljanja EOSC-om nakon 2020. godine, uključujući poslovne modele i načine finansiranja, te o načinu na koji bi se korisnička baza EOSC-a mogla proširiti na javni sektor i industriju.

EOSC Radne grupe

Zvanični dio upravljačke strukture EOSC-a je i 6 Radnih grupa koje će osigurati pristup zajednice trenutnim izazovima EOSC-a. Pored toga, oformljene su operativne grupe koje će pokrivati teme koje su u velikoj mjeri u skladu s Radnim grupama EOSC-a: za pregled postojećeg stanja, za obuke, za pokretanje servisa, za diseminaciju i razvoj vještina.

BUDUĆNOST EOSC-A

Upravljanje EOSC-om - Asocijacija

EOSC Partnerstvo će omogućiti pouzdano, virtuelno, decentralizovano okruženje u Evropi za skladištenje, dijeljenje i ponovnu upotrebu istraživačkih podataka, koje prevazilazi granice država i naučnih disciplina. Ono će okupiti institucionalne, nacionalne i evropske inicijative i uključiti sve relevantne aktere u dizajniranju i implementaciji Zajedničkih evropskih istraživačkih podataka, pri čemu će podaci biti u skladu sa FAIR (Findable, Accessible, Interoperable and Reusable) principima. Ovaj evropski doprinos “Webu FAIR podataka i povezanih servisa za nauku” će povećati mogućnosti za istraživače da nađu, dijele i ponovo koriste publikacije, podatke i softver, što će dovesti do novih spoznaja i inovacija, veće istraživačke produktivnosti i poboljšane ponovljivosti u nauci.

[Prijedlog EOSC evropskog partnerstva \(nacrt\), 28. maj 2020.](#)

- Partnerstvo će djelovati kroz EOSC Asocijaciju (AISBL), sa sjedištem u Belgiji, poštujući principe decentralizacije, transparentnosti i otvorenosti.
- Ključni zadaci: koordinacija i usklađivanje (SRIA), monitoring i izvještavanje, tehničke smjernice za EOSC, obuke o FAIR principima, komunikacija.
- Osnovni izvor finansiranja EOSC Asocijacije biće članarine. Aktivnosti koje proističu iz SRIA će biti finansirane od strane Evropske komisije, na evropskom nivou, i od strane članova Asocijacije na nacionalnom i institucionalnom nivou.

POJMOVI

EOSC portal

EOSC servis organizovan kao web portal, koji omogućava pristup i korišćenje EOSC resursa.

Katalog EOSC portala i tržište

Integrirana platforma koja omogućava jednostavan pristup velikom broju servisa i resursa za različite istraživačke oblasti, zajedno sa integriranim alatima za analizu podataka.

Definicija EOSC servisa

EOSC resurs implementiran od strane EOSC sistema radi pružanja EOSC korisnicima onih sadržaja koji su spremni za upotrebu. EOSC servise obezbeđuju EOSC servis provajderi u skladu sa EOSC pravilima učešća za EOSC provajdere servisa. EOSC servise odobrava Menadžment komitet EOSC portfolia servisa i oni popunjavaju Portfolio EOSC servisa i Katalog EOSC servisa.

Katalog EOSC servisa

Lista svih aktivnih EOSC servisa koje mogu tražiti EOSC korisnici sistema. Predstavlja podskup Portfolia EOSC servisa i nalazi se u EOSC registru servisa.

Portfolio EOSC servisa

Interna lista EOSC servisa, uključujući one u pripremi, aktivne i servise koji su ukinuti. Izradu ove liste kontroliše Menadžment komitet EOSC portfolia servisa.

EOSC servis provajder

EOSC sistem menadžer koji upravlja i obezbeđuje neki EOSC servis.

Obezbeđenje servisa od treće strane

Krajnji korisnik EOSC-a, koji je spreman da razvije i upravlja nekim servisom, oslanjajući se na jedan ili više EOSC servisa.

EOSC pravila učešća

Principi definisani od strane EOSC uprave za pokretanje procesa koji omogućava učesniku da dobije ulogu EOSC korisnika sistema (i bilo koje specijalne vrste ove uloge).

Temeljni sporazum

Dokumentovani sporazum između EOSC servis provajdera i pružaoca EOSC infrastrukture, koji određuje temeljne komponente EOSC servisa koje treba da osigura pružaoč EOSC infrastrukture, zajedno sa povezanim ciljevima servisa.

REFERENCE

- Zvanična dokumenta Evropske komisije i koraci ka kreiranju EOSC-a:
<https://ec.europa.eu/research/openscience/index.cfm?pg=open-science-cloud>
- EOSC strateški plan implementacije:
https://ec.europa.eu/info/publications/european-open-science-cloud-eosc-strategic-implementation-plan_en
- EOSC portal: <https://eosc-portal.eu/>
- Činjenice, otvorena nauka: https://ec.europa.eu/info/files/open-science_en
- EOSC pojmovi: <https://www.eosc-portal.eu/glossary>
- EOSC deklaracija:
https://ec.europa.eu/research/openscience/pdf/eosc_declaration.pdf#view=fit&pagemode=none
- EOSC akciona lista:
https://ec.europa.eu/research/openscience/pdf/eosc_declaration-action_list.pdf#view=fit&pagemode=none

www.ni4os.eu

NI4OS-Europe se finansira od strane Evropske unije, kroz Horizont 2020 istraživački i inovacioni program, prema ugovoru br. 857645